herpy

VARANER

Marbled Water Monitor

Varanus marmoratus

Varanus marmoratus er en stor, halvt vandlevende varan fra det nordlige Luzon og de nærliggende øer i Filippinerne og tidligere en underart af *Varanus salvator*. Der er ikke offentliggjort noget om pasning og avl af arten, så vejledningen låner forsigtigt fra *V. salvator*.

Familie: Varanidae Tidligere navn: *Varanus salvator marmoratus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**100-196 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**245 × 185 × 245 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-30 °C**
Hotspot	**45-55 °C**
Temperatur, nat	**24-27 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vanddel** dybde 35-50 cm
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**6-18 æg**
Inkubation	**180-210 dage** ved 30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Om det danske forbud mod hold af båndvaran (*Varanus salvator*) i bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 også omfatter *V. marmoratus*, der tidligere var en underart af *V. salvator*, er uafklaret. Spørg Fødevarestyrelsen, før du køber. Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr, så køb og salg kræver dokumentation for lovlig oprindelse (CITES-papirer eller EU-dokumenter).

Om arten

Varanus marmoratus er en kraftig, langhalset varan af *Varanus salvator*-gruppen, de såkaldte vandvaraner. Arten blev beskrevet i 1834 som *Hydrosaurus marmoratus*, og navnet betyder "marmoreret" på latin. I det meste af det 20. århundrede blev den regnet for en underart af *V. salvator* under navnet *V. salvator marmoratus*, og siden 2007 er den behandlet som en selvstændig art. Taksonomien er stadig i bevægelse: flere af gruppens former er geologisk set meget unge, og bestandene på Bicol-halvøen, Polillo og Catanduanes og på Mindoro er siden udskilt som de selvstændige arter *Varanus dalubhasa* og *Varanus bangonorum*. Ældre oplysninger om *V. marmoratus* gælder derfor delvis andre arter.

Arten kendes fra de øvrige filippinske vandvaraner på skælantal og tegning. Ryggen er mørkegrå til sort med tværgående rækker af gullige pletter, der er mere eller mindre tydelige, og der løber en mørk stribe bag øjet med en lys, gullig stribe under. Struben er fint prikket og marmoreret med et eller flere tværbånd forrest, og bugen er hvidlig med sorte tværbånd.

Ungerne er lysere olivenbrune og har fire til seks rækker store, lyse pletter mellem for- og bagben og tydelige bånd af gule pletter på halen. Tegningen kan opløses med alderen, og nogle dyr er delvis sorte. Halen er muskuløs, trekantet i tværsnit og mere end halvanden gang så lang som kroppen.

De største angivne mål er 196 cm i total længde for en han og 180 cm for en hun. Den nedre grænse på 100 cm i faktaboksen er et skøn, og vægten er ikke dokumenteret.

Om pasning og avl er der ikke offentliggjort noget for netop denne art. Alt i de følgende afsnit om terrarie, temperatur, foder og avl er lånt fra *V. salvator* eller er skøn og er markeret som sådan. Brug tallene som et udgangspunkt, ikke som en facitliste.

Arten er et dyr, man forpligter sig til i mindst 15 år, hvis den lever lige så længe som *V. salvator*. Den kræver et rum eller et hjemmebygget anlæg, et bassin, hvor den kan svømme, kraftig varme og store mængder hele byttedyr. Pladsen, foderudgiften og tiden er den egentlige begrænsning, ikke interessen for dyret. Arten er sjælden i den internationale handel, og dyr, der dukker op, kan være vildfangne, selv om de er erklæret som opdrættede.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Varanus marmoratus lever kun i Filippinerne: på den nordlige del af Luzon og på øgrupperne Lubang, Batanes og Babuyan. Artens typelokalitet er sat til San Mateo ved Manila, og den er fundet i mange provinser, bl.a. i Cagayan og Isabela i nord.

Andre filippinske vandvaraner lever på andre øer og i andre dele af Luzon, og de må ikke forveksles med denne art, selv om de tidligere blev regnet for samme form: *Varanus dalubhasa* på Bicol-halvøen, Polillo og Catanduanes, *Varanus bangonorum* på Mindoro og *Varanus cumingi*, *Varanus nuchalis* og *Varanus palawanensis* længere mod syd.

Kortet viser registrerede fund. Fund fra Bicol-halvøen og andre øer kan stamme fra de udskilte arter eller fra ældre bestemmelser.

> **Oprindelig udbredelse:** Filippinerne.

LEVESTED

Varanus marmoratus er en tilpasningsdygtig art, som findes i alt fra uberørt skov til landbrugsland. I den nordlige Sierra Madre er den set i kystnære områder helt uden skov, i landbrugsplantager, i krat, i sekundærskov og i rester af oprindelig skov, især langs skovbryn, fra lavland til mellemhøje områder. Den ses ofte æde ådsler omkring bebyggelse og ved stærkt forstyrrede flodbredder, og den har tilsyneladende haft gavn af menneskets aktiviteter.

Klimaet er tropisk, men temperatur og luftfugtighed er ikke målt på artens levesteder. Arten er dagaktiv, lever på jorden og klatrer også i træer, ligesom *Varanus salvator*. Hos *V. salvator* ligger huler ofte i flodbredder, og dyrene søger vand for at svømme, jage og flygte. Det er sandsynligt, at *V. marmoratus* gør det samme, men det er ikke dokumenteret.

Arten jages for kød og skind og fanges til dyrehandlen, ofte med snarer og bambusfælder. Kødet sælges ved boder langs de store veje, og skovrydning kan true arten lokalt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Der findes ikke et dokumenteret terrariemål for *Varanus marmoratus*. Målene her er lånt fra *Varanus salvator* og er et minimum for ét voksent dyr: omkring 245 × 185 × 245 cm (længde × bredde × højde). Det er et hjemmebygget terrarie eller et helt rum, ikke et almindeligt glasterrarie. Et par skal have mindst 245 × 245 × 245 cm.

Hos *V. salvator* er ungerne omkring 25 cm ved klækningen og kan under gode forhold vokse adskillige gange deres længde på et år. En etårig skal have omkring 120 × 120 × 120 cm. Planlæg derfor efter voksenstørrelsen fra begyndelsen, og få voksenanlægget færdigt, før dyret får brug for det. Et bygget terrarie af isolerede plader holder bedre på varme og fugt end glas.

Indret med et stort vandbassin, hvor dyret kan svømme og dykke helt under. Vandet skal skiftes ofte, medmindre der er et kraftigt filter, og filterets indsugning må ikke kunne holde dyret fast. Giv dybt, fast substrat til at grave i, fx jord blandet med sand, og mange skjul: hule stammer, kasser og rør. Vandvaraner klatrer gerne, så brug højden med kraftige grene, hylder og

stammer som solpladser. Levende planter går hurtigt til. Alle døre skal have sikre låse, fordi dyret er stærkt og finder svagheder. Lamper og varmekilder skal være skærmede mod kløer og hale, så dyret ikke brænder sig.

TEMPERATUR

Temperaturerne er ikke målt for *Varanus marmoratus*. Baggrundstemperaturen om dagen på 27-30 °C er lånt fra *Varanus salvator*, der lever tæt på ækvator, hvor temperaturen ikke svinger meget over året. Solpladsen skal være markant varmere: faktaboksens 45-55 °C er et skøn for overfladen, som dyret ligger på, målt med et infrarødt termometer. Der skal være en stor temperaturgradient, så dyret kan vælge mellem solplads, middelvarme og kølig skygge.

Flere spotlamper side om side over en stor flade varmer hele dyret jævnt og mindsker risikoen for forbrændinger. Om natten må temperaturen falde lidt, og 24-27 °C er et skøn. Det går også fint at holde temperaturen nogenlunde konstant døgnet rundt. Et dyr med passende varme soler sig en tid, går rundt og vender tilbage til solpladsen flere gange om dagen. Ligger det hele dagen på solpladsen, er der for koldt, og soler det sig aldrig, er der for varmt. En vinterhvile er ikke nødvendig for en tropisk art.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge omkring 60-70 %. Tallet er lånt fra *Varanus salvator*; for *Varanus marmoratus* er der intet dokumenteret. Varme kombineret med en stor vanddel hæver fugten af sig selv, og substratet i gravezonen skal være let fugtigt, ikke vådt. For fugtige forhold og stillestående, fugtig luft giver svampe- og bakterieinfektioner i huden og mug, så god ventilation er lige så vigtig som fugten.

VAND OG VANDKVALITET

Arten regnes ligesom *Varanus salvator* for halvt vandlevende, og en stor vanddel er en forudsætning, ikke pynt. Bassinet skal være dybt nok til, at dyret kan dykke helt under, og faktaboksens 35-50 cm er et skøn. Giv det en kant eller rampe, så dyret nemt kommer op igen. Dyret afleverer ofte afføring og urin i vandet, så vandet skal skiftes ofte eller filtreres kraftigt. Et stort bassin er tungt og kræver et fast gulv, afløb og en vandtæt overflade. Dyret drikker af vanddelen, så hold vandet rent.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv, soler sig meget og skal formentlig have UVB. Anbefalingen er lånt fra beslægtede, dagaktive varaner og ikke dokumenteret for *Varanus marmoratus*: brug UVB til dyr med stort solbehov (Ferguson-zone 3) over en stor del af solpladsen, og sørg for, at dyret samtidig kan trække sig i skygge. Kombiner med kraftige varmelamper over solpladsen. Hav lyset tændt cirka 12 timer om dagen året rundt, fordi arten lever tæt på ækvator, og hold natten mørk. Sæt lamperne uden for dyrets rækkevidde eller i kraftig beskyttelse.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Foderet er lånt fra *Varanus salvator*. Arten er en alsidig kødæder: i naturen tager den både hvirvelløse dyr, hvirveldyr og ådsler, og den ses ofte æde affald omkring bebyggelse. Unger lever mest af insekter, fx fårekyllinger og kakerlakker, der er fodret godt og pudret med kalk og D3-vitamin. Det første år fodres de hver dag eller hver anden dag, fordi de vokser meget. Gradvist går de over til hele byttedyr som gnavere, fisk og fjerkræ i passende størrelse. Årsgamle dyr fodres tre-fire gange om ugen og voksne over to år to-tre gange om ugen.

Foderet skal være hele dyr, fordi knogler og indmad giver kalk og vitaminer, som kød alene ikke giver. Vandvaraner siger sjældent nej til mad og bliver let for fede, og gnavere som eneste føde giver fedme og fedtlever. Skift derfor mellem fisk, fugl, æg og gnavere, og vej dyret jævnligt. Dyret skal kunne sole sig efter måltidet for at fordøje. Foderudgiften vokser med dyrets størrelse og er en væsentlig del af den livslange udgift.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Der er ikke dokumenteret noget om temperament hos *Varanus marmoratus* i fangenskab, så vær forberedt på, at den opfører sig som andre store vandvaraner. De forsvarer sig med halen, kløerne og kæberne. Et halesmæld kan give slemme skader, kløerne kan flænge dybt, og et bid fra en stor varan giver dybe sår, der let bliver betændt. Alvorlige skader er mulige, også fra et dyr på omkring en meter.

Vildfangne dyr er ofte nervøse og bider, og de skal have mange måneder til at falde til. Opdrættede *Varanus salvator* kan blive meget rolige. Tæmning kræver korte, rolige og positive kontakter, gentaget ofte. Nærm dig nedefra og ikke ovenfra, fordi bevægelser over dyret opleves som truende, og gerne mens det står i lavt vand, hvor det er mere roligt. Håndtering af større dyr kræver erfaring, ro, to personer og kraftige handsker. Små børn og andre dyr skal holdes væk.

Varaner kan bære salmonella. Vask hænder grundigt efter enhver kontakt med dyr, vand, afføring og foder. Hold dyrene enkeltvis. Par kan kun holdes sammen i et meget stort anlæg med mange skjul, og de skal følges nøje.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Der er ikke dokumenteret noget om kønsmodenhed og kønsbestemmelse hos *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* er hannerne større end hunnerne, har en kraftigere og bredere snude og tydelige buler efter hemipenis, mens hunnerne er slankere med en spidsere snude. Kønsbestemmelse er vanskelig, også for erfarne, og kræver ofte en dyrlæge. Hos vilde *V. salvator* bliver hannerne kønsmodne ved omkring 1 m og hunnerne ved omkring 50 cm, men det er ikke dokumenteret for denne art.

PARRING

Parring er ikke beskrevet for *Varanus marmoratus*. Hos vilde *Varanus salvator* går yngletiden fra april til oktober. I fangenskab kan velnærede hunner af *V. salvator* gå i brunst flere gange om året, og det kan ses på en øget appetit. Ved avl af *V. salvator* bruges ultralyd til at se, hvornår hunnens æganlæg er 15-25 mm, og så sættes hannen til hende. Han fjernes igen efter parringen, så hun kan æde og sole sig i fred. Par kræver et stort anlæg, og hannen kan være voldsom.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er æglæggende. Antal æg i et kuld er ikke dokumenteret for *Varanus marmoratus*. Faktaboksens 6-18 æg er lånt fra *Varanus salvator* i fangenskab, hvor kuldet afhænger af hunnens alder og størrelse, og både større og mindre kuld forekommer. Hunnen lægger æggene omkring 30-45 dage efter parringen, i naturen gerne i rådne stammer og stubbe. Giv hende dybt substrat af en konsistens, hun kan grave stabile huler i, holdt på omkring 30 °C. Hun graver ofte prøvehuller i flere dage, før hun vælger sted. Finder hun ingen passende plads, kan hun holde på æggene.

INKUBATION

Inkubation er ikke dokumenteret for *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* inkuberes æggene i en plastboks med et fugtigt inkubationsmedie ved 30 °C, og ved den temperatur klækker de efter seks til syv måneder, svarende til omkring 180-210 dage. Tallene er lånt og skal bruges forsigtigt. Tag æggene ud af anlægget, så snart de er lagt, og vend dem ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt af unger er ikke beskrevet for *Varanus marmoratus*. Hos *Varanus salvator* er ungerne omkring 25 cm ved klækningen. De lever mest af insekter og fodres hver dag eller hver anden dag det første år. Hold dem enkeltvis for at undgå bid og konkurrence om foderet. De vokser hurtigt og skal flyttes op til større enheder med jævne mellemrum. Tænk over, hvor ungerne skal bo som voksne, før æggene inkuberes: et kuld giver mange store dyr, og det er svært at finde pladser til dem.

Sundhed og typiske fejl

Der er ikke dokumenteret noget om sygdomme hos *Varanus marmoratus* i fangenskab. Det følgende gælder *Varanus salvator* og andre store varaner:

- Fedme og fedtlever, når gnavere bliver hovedføde, eller dyret overfodres. Fedme forkorter livet.
- Knoglesygdom ved for lidt UVB, kalk og D3-vitamin, især hos unge, hurtigtvoksende dyr.
- Svampe- og bakterieinfektioner i huden ved for fugtig, stillestående luft.
- Bakteriel infektion i bidsår og mundbetændelse. Rens alle sår, og kontakt dyrlæge.
- Forbrændinger fra uafskærmede varmelamper.
- Parasitter og stress, især hos vildfangne dyr efter transport.
- Salmonella, som kan smitte til mennesker.

Arten er sjælden i den internationale handel: fra 2010 er kun omkring 30 dyr registreret, de fleste til forskning. På det filippinske hjemmemarked er den til gengæld den mest udbudte og billigste varan, fordi den er almindelig og let at fange, og dyrene dér er næsten alle ulovligt fangede i naturen. Dyr, der er eksporteret som opdrættede, mistænkes i nogle tilfælde for at være vildfangne, og smuglede dyr af arten er beslaglagt på vej til en stor reptilmesse i Europa. Arten er desuden fredet i Filippinerne. Kræv dokumentation for oprindelsen, og få et nyt dyr undersøgt for parasitter af en dyrlæge med erfaring i krybdyr. Søg dyrlæge, hvis dyret taber sig, nægter føde eller virker sløvt.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.